

Quick scan ecologie

Kleingouw 178 te Andijk

21 november 2017

Samenvatting

Aan de Markt 33-39 te Roosendaal staat een leegstaand winkelpand. Voor het pand zijn plannen voor het omvormen naar een wonen. Op de begane grond komt een winkel-functie en wordt er inpandig geparkeerd. Het project betreft gedeeltelijk verbouw en gedeeltelijk nieuwbouw. Onderdeel van de voorbereiding is een onderzoek naar de potentiële aanwezigheid van beschermde soorten, en analyse van de mogelijke effect op die soorten als gevolg van de werkzaamheden.

Uit de resultaten van het onderzoek is gebleken dat er kans is op een verblijfplaats van vleermuizen of de gierzwaluw. Om de verblijfplaats te kunnen uitsluiten of aantonen is een afdoend onderzoek nodig. Er is mogelijk een ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig.

Inhoud

- 2 - Inleiding**
- 3 - Beschrijving gebied**
- 4 - Waarnemingen**
- 7 - Analyse**
- 9 - Advies & Bronnen**

Inleiding

Op het perceel staat een boerderij met verschillende opstallen en kassen. Initiatiefnemers zijn voornemens om op de locatie zes woningen (waarvan de huidige woning er één is) te bouwen. De schuren en andere opstallen worden gesloopt. Voor de villa op nummer 180 wordt een tuin ontwikkeld. Onderdeel van de voorbereiding is een onderzoek naar de potentiële aanwezigheid van beschermde soorten, en analyse van de mogelijke effect op die soorten als gevolg van de werkzaamheden. Hiervoor is een oriënterend onderzoek uitgevoerd door Els & Linde. Voorliggend rapport geeft een beschrijving van dat onderzoek naar effecten op natuurwaarden.

Om een goed oordeel te geven over de potentieel aanwezige beschermde planten en dieren, is op 15 november 2017 door een ecooloog van bureau Els & Linde een bezoek gebracht aan de planlocatie. Ter plekke is beoordeeld of er beschermde soorten aanwezig kunnen zijn, die schade kunnen ondervinden van de geplande ontwikkelingen. Daarbij wordt gezocht naar sporen van dieren en wordt op basis van begroeiing en opbouw van het landschap geschat of er beschermde soorten aanwezig kunnen zijn. De effecten worden beoordeeld als gevolg van de veranderde omgeving en het veranderde gebruik.

Verder wordt geanalyseerd of de werkzaamheden die noodzakelijk zijn om de veranderingen te bereiken een effect veroorzaken.

Ligging van het perceel

Colofon

Opdrachtgever Kwantes Makelaardij CV
Projectnummer 17,191
Datum 21 november 2017
Auteur P.J.H. van der Linden
Gecontroleerd N. Hemmers
Status concept

Els & Linde B.V.
Spechtstraat 59
1223 NX Hilversum
mob 06 - 27564247
e-mail vanderlinden@elsenlinde.nl

H02 Planomgeving: locatie, omgeving en beschermde natuurgebieden

Ligging van de Natura 2000-gebieden.

De onderzoekslocatie bestaat uit een boerderij met verschillende opstallen (schuren, kassen etc.) Het perceel ligt aan de rand van de bebouwing van Andijk. Het woonhuis blijft behouden. Op de locatie van de verschillende opstallen komen vijf extra woningen. Het perceel is gedeeltelijk verhard of bebouwd. Naast het perceel is een vijver aanwezig.

Natura 2000-gebieden liggen op korte afstand, de Het IJsselmeer ligt op ongeveer 300 meter. Gebieden die zijn aangewezen als Natuurnetwerk Nederland (NNN) liggen eveneens op ongeveer 300 meter afstand van de planlocatie.

Natura 2000

Via de Natura 2000 zijn gebieden beschermd van internationaal belang. Voor deze gebieden zijn doelstellingen geformuleerd voor het behoud van habitats en planten en dieren. Deze Natura 2000 gebieden zijn ook beschermd tegen invloeden van buiten, zoals stikstofdepositie en grondwaterstromen. Voor functie waardoor de depositie van stikstofverbindingen toeneemt is een berekening noodzakelijk van de effecten. Omdat er sprake van groot onderhoud zal er geen significante wijziging in de emissie verwacht worden. Een berekening van de depositie is niet noodzakelijk. Het IJsselmeer is niet verzuringsgevoelig door stikstofverbindingen. De aard van de werkzaamheden kan een effect van andere oorzaken, zoals geluid, licht of grondwaterstromen, op voorhand worden uitgesloten.

Ligging van de Natuurnetwerk Nederland.

Natuurnetwerk Nederland

Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het Natuurnetwerk van Nederland. Het Natuurnetwerk Nederland wordt via de ruimtelijke verordening beschermd

H03 Waarnemingen: veldgegevens en gegevens uit de literatuur

Werkwijze

Het onderzoek is uitgevoerd als een quick scan ecologie. Voor zo'n onderzoek wordt door een ecooloog beoordeeld of er een kans is op aanwezigheid van beschermde soorten. Daarbij wordt gelet op de structuur van de omgeving, aanwezige habitats en landschapselementen. Tevens wordt gezocht naar sporen van beschermde soorten. Een quick scan is tevens bedoeld als afbakening van een eventueel afdoend onderzoek.

De quick scan bestaat uit de volgende activiteiten:

- Een literatuur/bronnenonderzoek met betrekking tot de potentieel aanwezige beschermde soorten binnen de planlocatie.
- Een veldbezoek waarbij de locaties worden beoordeeld op habitatgeschiktheid voor beschermde soorten. Hierbij worden bijvoorbeeld de te kappen bomen beoordeeld op geschiktheid voor vleermuizen en jaarrond beschermde nesten.
- Voor de aangetroffen strikt beschermde soorten wordt, door een beschrijving van de ecologische functionaliteit van het gebied (foerageergebied, migratieroute, voortplantingsgebied of winterverblijf, enz.), aangegeven hoe het gebied door iedere soort wordt gebruikt.
- Een schatting van de impact van de werkzaamheden op de (potentieel) aanwezige beschermde soorten.
- Een effectbeoordeling gericht op (eventueel) nabij gelegen beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebieden, Natuurnetwerk en Weidevogelleefgebied).

Om een goed oordeel te kunnen geven is op 15 november 2017 door een ecooloog een bezoek gebracht aan de planlocaties. Tijdens het veldbezoek is onderzocht of er in potentie beschermde planten en dieren aanwezig zijn binnen de planlocaties. Daarvoor is gezocht naar sporen en andere aanwijzingen van planten en dieren. Op basis van de aanwezige herkenbare begroeiing en habitats, is beoordeeld of er leefgebieden aanwezig zijn voor beschermde soorten. Aanvullend is een bureaustudie uitgevoerd naar de potentieel voorkomende planten en dieren in de directe omgeving van de planlocaties. Hierbij is een bronnenonderzoek uitgevoerd, waarbij de verschillende relevante en actuele informatiebronnen zijn geraadpleegd.

Bij de analyse van de effecten is gelet op de effecten veroorzaakt door de veranderde omgeving en het veranderde gebruik. Daarnaast zijn de effecten bepaald die veroorzaakt worden door de ruimtelijke ontwikkelingen. Daarbij is naast de planlocaties sec gelet op de directe omgeving en de effecten op soorten in de omgeving. In de voorliggende notitie worden de resultaten van de quick scan ecologie besproken.

Waarnemingen

In onderstaande paragrafen worden de soortengroepen beschreven die binnen de planlocaties en de directe omgeving zijn aangetroffen of te verwachten. Tijdens het veldbezoek van 15 november 2017 is onderzocht of er in potentie beschermde planten en dieren aanwezig zijn binnen de planlocaties.

Bronnenonderzoek

Voor het onderzoek naar potentieel aanwezige beschermde soorten zijn de beschikbare regionale en landelijke verspreidingsatlassen en enkele digitale bronnen geraadpleegd. In de omgeving zijn enkele waarnemingen van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis bekend. Langs de dijk zijn waarnemingen van de meervleermuis bekend. In de omgeving zijn enkele waarnemingen van bunzing en buitendijks van wezel en hermelijn bekend. De lage aantallen kan wijzen op een waarnemerseffect (onvoldoende waarnemers).

Vegetatie en planten

Op het terrein zelf is nauwelijks begroeiing aanwezig. In de scheuren van de verharding en op de verharding zelf zijn plekken begroeid met mossen. Naast de kas is een moestuin aangelegd. Op enkele plekken langs de rand van het perceel – en vooral juist daarbuiten – is een houtsingel en een haag aanwezig.

Tijdens het oriënterend onderzoek zijn binnen de planlocatie geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Beschermde plantensoorten zijn binnen de planlocatie ook niet te verwachten.

Zoogdieren

Juridisch zwaarder beschermde soorten

Vleermuizen zijn de belangrijkste groep strikt beschermde dieren die verwacht kunnen worden. Vleermuizen kunnen schade ondervinden van de ruimtelijke ontwikkelingen en kunnen hierdoor een belemmering zijn. De planlocaties en de directe omgeving zijn daarom nauwkeurig onderzocht op de aanwezigheid van potentieel geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen, evenals essentiële vliegroutes en foerageergebieden.

Verblijfplaatsen

Vleermuizen zijn in twee groepen te verdelen; enerzijds de soorten die in gebouwen een verblijfplaats hebben en anderzijds de soorten die in bomen een verblijfplaats hebben. De kraamkolonie van de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) en de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) komen – voor zover bekend - alleen in gebouwen voor. Ze wonen in de spouwmuur, achter betimmering, onder daklijsten en dakpannen. De vaste verblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en de watervleermuis (*Myotis daubentonii*) kunnen zowel in spleten en gaten in bomen, als in gebouwen voorkomen. Ze kiezen in de regel gebieden met een groot aanbod aan geschikte holten op een klein oppervlak.

De opstallen zijn daarom nauwkeurig onderzocht op het voorkomen van openingen die naar geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen kunnen leiden. Deze zijn niet aangetroffen. De bouw van de schuren maakt vleermuizen ook niet waarschijnlijk. Voor het woonhuis zijn vleermuizen niet uit te sluiten. Het woonhuis blijft echter behouden.

Potentiële vliegroutes en foeragegebieden

Niet uit te sluiten is dat boven het perceel en de naastliggende vijver vleermuizen op insecten jagen. Het is niet waarschijnlijk dat het een essentieel jachtgebied is. In de omgeving zijn verschillende plekken die eveneens een geschikt jachtgebied vormen.

Gezien de omvang en de ligging van het perceel is het niet waarschijnlijk dat het een – essentieel – onderdeel is van een vliegroute. De landschapsopbouw geeft hiervoor geen aanleiding.

Vervolgstappen voor vliegroutes en foeragegebieden van vleermuizen zijn niet noodzakelijk als de functie blijft behouden. Met de verdere ontwikkelingen moet hiermee rekening worden gehouden.

Laag beschermde zoogdieren

Binnen de planlocatie is een uiterst kleine kans op algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren, zoals egel, spitsmuizen en muizen.

Het is niet uit te sluiten dat op het perceel marters voorkomen en dat het een onderdeel vormt van de homerange van deze soorten. De bunzing is daarvan de meest waarschijnlijke gezien het aanwezige biotoop. Wezel en hermelijn zijn minder waarschijnlijk, maar niet onmogelijk.

Vogels

Jaarrond beschermd nest

Tijdens het ecologisch onderzoek is gezocht naar aanwijzingen voor het voorkomen van vogels met een vaste verblijfplaats binnen het plangebied. Gekeken is naar potentiële geschikte nestplekken voor vogels met een jaarrond beschermd nest. Er zijn geen aanwijzingen gevonden voor een potentiële aanwezigheid van huismus of gierwaluw in de opstallen of het woonhuis.

Algemene broedvogels

Gezien de omgeving is de kans op aanwezigheid van algemeen voorkomende broedvogels vrij groot. Er zijn verschillende geschikte nestplekken voor deze vogels aanwezig. In de opstallen zijn ook oude nesten aangetroffen.

Herpetofauna en vissen

Er is oppervlaktewater aanwezig naast het perceel. Watergebonden organismen worden daarom niet uitgesloten. De kans echter dat het beschermde soorten zijn is wel onwaarschijnlijk. Andijk ligt op grote tot zeer grote afstand tot het natuurlijk verspreidingsgebied van de beschermde soorten.

Overige soorten

Er zijn, gezien de voorkomende biotopen, geen beschermde bijzondere insecten of overige soorten te verwachten binnen de planlocaties. Deze soorten stellen hoge eisen aan hun leefgebied; de planlocatie voldoet hier niet aan. De aanwezigheid van beschermde overige soorten worden daarom uitgesloten binnen de planlocaties.

Bij de analyse wordt gelet op de effecten als gevolg van het veranderde gebruik en de veranderde inrichting. Daarnaast wordt gelet op de effecten als gevolg van de werkzaamheden om de veranderingen te bereiken. Voor zover planlocaties binnen het Natuurnetwerk Nederland, het weidevogelleefgebied, Natura 2000 of andere beschermde natuurgebieden liggen, worden de effecten op deze beschermde natuurgebieden getoetst. Voor de Natura 2000 gebieden is de externe werking eveneens van belang; de belangrijkste externe effecten worden veroorzaakt door toename van depositie, geluid en licht. Daarnaast kunnen veranderde grondwaterstromen een effect veroorzaken.

Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming kent een afdeling voor soortbescherming en een afdeling voor gebiedsbescherming. Binnen de gebiedsbescherming is de PAS (de programmatische aanpak stikstof) een integraal onderdeel. Binnen de PAS zijn maatregelen opgenomen om de stikstofdepositie te reduceren. Een onderdeel is dat voor alle bronnen een berekening moet worden uitgevoerd van de stikstofdepositie. Dit wordt met het voorgeschreven instrument Aerius berekend. Bij een depositie tussen 0,05 en 1,0 mol stikstof is er een meldingsplicht. Als er minder dan een 0,05 mol wordt veroorzaakt en er nog ontwikkelingsruimte is in het Natura 2000 gebied is er geen melding nodig. Is er geen ontwikkelingsruimte of wordt er een hoge depositie veroorzaakt dan is er vergunningplicht. Met de Aerius kan worden aangetoond dat er geen hoge depositie is.

De soortbescherming binnen de Wet natuurbescherming richt zich op de internationale afspraken, en geeft een uitbreiding van de beschermde soorten door aan de rode lijst (bedreigd en ernstig bedreigd) een beschermd status te koppelen. Binnen de bebouwde kom is de belangrijkste wijziging in de beschermde soorten het vervallen van de bescherming op muurplanten en orchideeën.

Beschermde soorten

Uit de resultaten van de quick scan ecologie van 15 november 2017 is gebleken dat de aanwezigheid van marters – en dan vooral de bunzing – niet zijn uit te sluiten. In het woonhuis kunnen vleermuizen voorkomen. Het woonhuis blijft echter behouden. Tenzij er een ingrijpende verbouwing is gepland (denk aan isoleren) is een effect niet te verwachten. Om zekerheid te verkrijgen over het voorkomen van marters is een aanvullend onderzoek nodig.

Marters zijn relatief eenvoudig op te sporen door het plaatsen van een cameraval, sporenbuizen of een mustela. Gezien de tijdstip van het jaar is een periode van twee maanden nodig om zekerheid te krijgen. Dat betekent twee veldbezoeken; een om de vangmaterialen uit te zetten en een om deze weer op te halen. In het voorjaar is een maand voldoende doorlooptijd (ook dan zijn twee bezoeken noodzakelijk).

Zorgbeginsel

Binnen het gebied is een redelijke kans op algemeen voorkomende soorten waarmee rekening moet worden gehouden. Aangetroffen dieren die niet uit zich zelf het werkgebied kunnen verlaten, dienen – onder begeleiding van een ecoloog - in veiligheid te worden gebracht en buiten het werkgebied te worden uitgezet. Schuilplekken zoals

H05 Analyse: beoordeling van de effecten op de natuurwaarden

bladhopen, hout- en steenstapels e.d. dienen eerst te worden gecontroleerd op schuilende dieren. In zijn algemeenheid dienen geschikte schuil- en overwinteringsplekken voor dieren buiten het werkterrein intact te worden gelaten.

Eventueel noodzakelijk kap moet buiten de kwetsbare periode (winter) worden uitgevoerd en voorafgaand aan de kap (of het anderszins vrijstellen van een werkplek) is het verstandig een ecoloog te laten beoordelen of effecten zijn te verwachten en eventueel maatregelen te (laten) nemen om die effecten te verminderen.

Natura 2000

Het beschermde Natura 2000-gebied ligt op een afstand van ongeveer 300 meter van de planlocatie. De werkzaamheden betreffen het omvormen van een boerderij naar woningen. De kans dat er een significante wijziging in de emissie is, is zeer klein. Mede vanwege het feit dat het IJsselmeer niet gevoelig is voor stikstofdepositie. Een berekening van de stikstofdepositie op de Natura 2000-gebieden is niet noodzakelijk. Andere aantastingen van kwalificerende habitats of soorten in het Natura 2000-gebied door de ruimtelijke ontwikkelingen, kunnen eveneens worden uitgesloten.

Natuurnetwerk Nederland

De gebieden die onderdeel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland liggen op vrij grote afstand van de planlocaties. Gelet op de afstand, aard en de omvang van het voornemen, wordt geen effect verwacht.

H06 Conclusie, advies en gebruikte bronnen

Op het perceel staat een boerderij met verschillende opstallen en kassen. Initiatiefnemers zijn voornemens om op de locatie zes woningen (waarvan de huidige woning er één is) te bouwen. De schuren en andere opstallen worden gesloopt. Voor de villa op nummer 180 wordt een tuin ontwikkeld. Onderdeel van de voorbereiding is een onderzoek naar de potentiële aanwezigheid van beschermde soorten, en analyse van de mogelijke effect op die soorten als gevolg van de werkzaamheden.

Voorliggend rapport betreft een onderzoek naar effecten op natuurwaarden. Door een ecooloog van bureau Els & Linde B.V. is op 15 november 2017 beoordeeld of er beschermde planten- en diersoorten aanwezig zijn binnen de planlocatie en of deze soorten schade ondervinden van de gewenste ontwikkelingen.

Beschermde soorten

Uit de resultaten van het onderzoek is gebleken dat er kans is op aanwezigheid van marters op het perceel. Om de verblijfplaats te kunnen uitsluiten of aantonen is een afdoend onderzoek nodig. Voor de woning zijn vleermuizen niet uit te sluiten. De woning blijft echter behouden. Als er geen ingrijpende verbouwingen nodig zijn, zal er geen effect optreden. Als die wel nodig zijn – bijvoorbeeld het aanbrengen van isolatie – dat is een aanvullend onderzoek naar vleermuizen ook nodig.

Er is mogelijk een ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig.

Natura 2000 en Natuurnetwerk Nederland

Effecten op de Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland zijn niet te verwachten. Er is geen vergunning van de Wet natuurbescherming nodig of een verklaring van geen bedenkingen voor het voornemen. Er is geen aanvullend onderzoek nodig.

- Dietz, Chr., O. von Helversen & D. Nill (2012) Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Triton Natuur
- Hoogeboom, D.M., F. Visbeen, J. Wondergem, W. Ruitenbeek (2014) Atlas van de Noord-Hollandse zoogdieren. NOZOS, Landschap Noord-Holland.
- Hustings, M.F.H., Kwak, R.G.M., Opdam, P.F.M., Reijnen, M.J.S.M., (1985). Vogelinventarisatie. Achtergronden, Richtlijnen en Verslaglegging. Natuur beheer in Nederland Deel 3
- Kaag, K. (2012) Vlinders van Duin tot Dijk. De dagvlinders van Noord-Holland 2000-2009. Vlinderstichting, Landschap Noord-Holland.
- Kapteyn, K. (1995) Vleermuizen in het landschap. Schuyt & co, Haarlem.
- Riet, B. van, H. van der Goes, Th. Baas, C. van den Tempel, W. Menkeld & F. Visbeen (2014) Atlas van de Noord-Hollandse flora. Landschap Noord-Holland.
- Scharringa, C.J.G., W. Ruitenbeek & P.J. Zomerdijk (2010) Atlas van de Noord-Hollandse broedvogels 2005-2009. SVN, Landschap Noord-Holland.
- Simon, M., S. Hüttenbügel & J. Smit-Viergutz (2004) Ökologie und Schutz von Fledermäusen in Dörfern und Städten. Bundesamt für Naturschutz, Bonn.
- provincieoordholland.nl
- waarneming.nl